

KRISTIANSAND HAVN IKS

Postboks 114
4662 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ludmila Pechinkina, 37 01 78 47

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø ved Vige i Kristiansand kommune

Statsforvalteren i Agder gir Kristiansand havn IKS tillatelse til å fylle ut inntil 120 000 m³ masser i sjø ved Vige i Kristiansand kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 23.12.2019 fra Kristiansand havn om å fylle ut masser i sjø ved Vige i Kristiansand kommune. I tillegg viser vi til bl.a. følgende dokumenter vi har fått oversendt i forbindelse med behandling av søknaden:

- 1) «Utfylling Vigeboen, Kristiansand», rapport datert 05.11.2014, Multiconsult Norge AS
- 2) «Sammendragsrapport: Konsekvenser for marint liv og strømforhold ved flytting av containerterminalen til havneområde nord, Kongsgård – Vige», rapport datert 21.12.2021, Norconsult AS
- 3) «Topdalsfjorden. Nåsituasjonen for marine natur- og miljøforhold», rapport datert 22.10.2021, Norconsult AS
- 4) «Strømsimulering for Topdalsfjorden. Med fokus på endringer i strømforhold og saltholdighet i forbindelse med utbygging av kai i Kristiansand Havn, SHA 4,5 & 7», rapport datert 20.12.2021, Sintef Ocean AS
- 5) «Vurdering av rapporten "Strømsimulering for Topdalsfjorden, med fokus på endringer i strømforhold og saltholdighet i forbindelse med utbygging av kai i Kristiansand Havn, SHA 5,5 & 7"», notat datert 14.03.2022, Akvaplan-niva AS
- 6) «Svar på spørsmål knyttet til høring av "Søknad om utfylling i sjø i Vigebukta ved Vigeboen"», notat datert 18.05.2022, Norconsult AS

Vi viser også til møter med Kristiansand havn IKS 19.06.2024 og 12.09.2024 og øvrig kommunikasjon i saken. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Kristiansand havn IKS tillatelse til å fylle ut inntil 120 000 m³ masser i sjø over et sjøbunnsareal på inntil 14 400 m² ved Vige i Kristiansand kommune. Vilkår for tillatelsen følger vedlagt.

Tillatelsen gjelder i tre år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. forurensningsloven § 16.

1.2 Frister

Kristiansand havn IKS skal oversende følgende innen angitte frister:

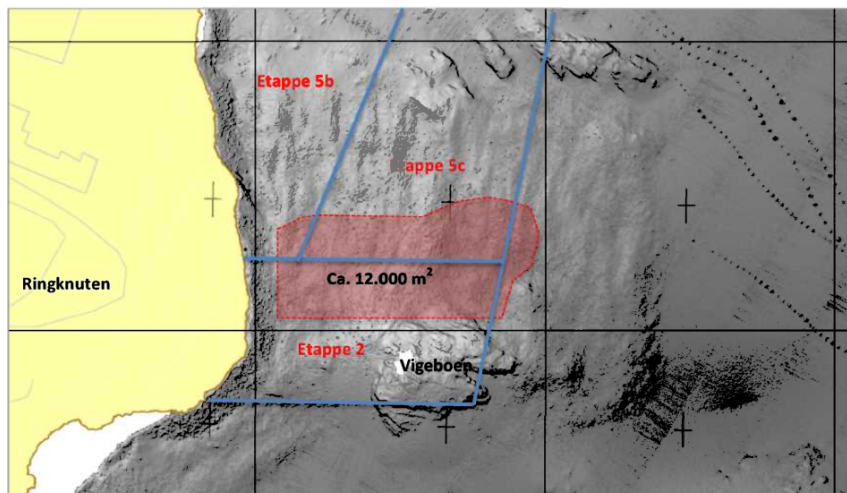
Dokumentasjon	Frist	Henvisning til vilkår i tillatelsen
Oppstartsmelding	Ei uke før oppstart av arbeidene	2.3
Program for turbiditetsmålinger	Tre uker før oppstart av arbeidene	3.5
Sluttrapport	To måneder etter avslutning av arbeidene	4

2 Kort om bakgrunnen for søknaden

2.1 Innhold i søknaden

Norconsult AS søker på vegne av Kristiansand havn IKS om tillatelse til å fylle ut 100 000 m³ ± 20 000 m³ sprengsteinmasser i sjø ved Vige i Kristiansand kommune. Ifølge søknaden vil utfyllingen berøre et sjøbunnsareal på 12 000 m² ± 2 400 m², jf. figur 1. Arealet er ifølge søknaden tidligere fylt ut med sprengstein. På grunn av dette er det ikke tatt sedimentprøver i tiltaksområdet i forbindelse med det omsøkte tiltaket. Det er imidlertid dokumentert at sediment er forurenset flere steder i Topdalsfjorden, bl.a. i nærheten av tiltaksområdet. Det søkes om at en eventuell tillatelse skal gjelde i tre år.

Utfyllingen Kristiansand havn IKS søker om er en del av et større prosjekt med å bygge ut havn ved Vige og Kongsgård, jf. pkt. 2.2 nedenfor. Av følgebrevet til søknaden kommer det frem at Kristiansand havn IKS har behov for å ha tilgjengelige utfyllingsområder for å kunne ta imot masser fra store regionale utbyggings- og samferdselsprosjekter, slik at massene fra disse utnyttes på en best mulig samfunnsøkonomisk måte. Det er i søknaden ikke presisert hvilke prosjekter det kan være aktuelt å ta imot masser fra.

Figur 1 Avgrensning av tiltaksområdet (utklipp fra Multiconsult sin rapport av 05.11.2014 «Utfylling Vigeboen, Kristiansand», s. 7).

Avbøtende tiltak

Når det gjelder avbøtende tiltak, viser Norconsult AS til tidligere tillatelse til utfylling i samme område gitt i 2015, se pkt. 2.2 under, og foreslår at det i tillegg til turbiditetsovervåking gjøres forebyggende tiltak mot spredning av plast fra sprengstein.

2.2 Tidligere og planlagte tiltak i sjø i forbindelse med utbygging av havneområdet ved Vige og gjennomførte undersøkelser

Arbeidene med utbygging av Vige havneområde har foregått i mange år. Første tillatelse til utfylling i sjø ble gitt i 1997. Senere ble det gitt tillatelser til dumping/utfylling av totalt ca. 1,8 millioner m³ sprengstein i 2006 og 2010. Slik det kommer frem av rapportene etter utførte arbeider, ble det imidlertid ikke fylt ut mer enn 304 200 m³ stein mellom Rigeodden og Vigeboen og 34 000 m³ i Vigebukta.

Kristiansand havn KF søkte i november 2014 om utfylling av 100 000 m³ sprengstein over et sjøbunnsareal på 12 000 m² ved Vigeboen. Daværende Fylkesmannen i Vest-Agder fattet den 16.01.2015 vedtak om tillatelse til den omsøkte utfyllingen. Tillatelsen gjaldt i tre år, men ble ikke tatt i bruk. Nåværende søknad gjelder det samme tiltaket.

Statsforvalteren har i tillegg mottatt en søknad om mudring av 20 000 m³ sediment og utfylling av 615 000 m³ masser i sjø ved Vige. Kristiansand havn IKS søker også i denne søknaden om utfylling opp til kote -8 slik den gjeldende planen for området åpner for, jf. pkt. 2.3 nedenfor. Vi behandler denne søknaden separat.

Havneutbyggingen vil for øvrig foregå i flere faser og vil ta flere år. Grunnen til dette er bl.a. lang konsolideringstid. Planen er at det totalt vil fylles ut masser opp til kote +2,5.¹

Påvirkning av havneutbyggingen på strømforhold og vannutskifting i Topdalsfjorden

Norconsult AS og Sintef Ocean AS har på oppdrag fra Kristiansand havn IKS gjennomført modellering og analyse av strømforhold og saltholdighet for nåsituasjon og utbygd tilstand og vurdert hvilke

¹ Norconsult AS sin rapport «Grunnlagsrapport. Søknad om mudring og utfylling i sjø. Havneavsnitt Nord (Kongsgård/Vige)», datert 20.01.2023.

konsekvenser havneutbyggingen² vil ha for marint liv. De konkluderer med bl.a. følgende: 1) det vil bli moderate endringer i strømmønster og saltholdighet nær havneområdet og liten eller ingen endring innenfor Varoddbrua, lenger inn i Topdalsfjorden; 2) havneutbyggingen vil ikke påvirke omfang og hyppighet av utskifting av dypvannet i Topdalsfjorden; 3) snitt av modellresultater på langs og tvers av fjorden i områdene med lav saltholdighet, dvs. saltholdighet som er viktig for smolt, viser omtrent ingen forskjeller før og etter utbygging; 4) økologien i indre del av Topdalsfjorden nord for Varoddbrua vil ikke bli påvirket av utbyggingen.³

Kartlegging av sjøbunnen og naturtyper i Topdalsfjorden

Det ble i 2021 og 2022 gjennomført flere feltkartlegginger i Topdalsfjorden. Disse⁴ omfattet undersøkelser av bløtbunnsfauna og naturtypekartlegging og supplerende kartlegging av sjøfjærbunn, både i området som direkte blir berørt av havneutbyggingen (ved Vige), og andre steder i Topdalsfjorden. Når det gjelder den aktuelle utfyllingen, består bunnen i tiltaksområdet av tidligere utfylte steinmasser. Det ble registrert forekomster av sjøfjær flere steder i Topdalsfjorden, bl.a. sør og sørøst for tiltaksområdet. Det ble ellers registrert en ålegrasforekomst i Torsvika, ca. 930 m i luftlinje fra tiltaksområdet for den aktuelle utfyllingen.

2.3 Planforhold

Kristiansand kommune fattet den 22.11.2023 vedtak om detaljregulering for Kongsgård – Vige havneområde, SHA-4, SHA-5 og SHA-6 (nasjonal arealplanid 4204_1606). Arealet hvor tiltaksområdet ligger er i planen avsatt til formålet *havn* (samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur). Det er i henhold til bestemmelsene i planen tillatt å fylle ut masser i sjø maksimalt til kote – 8. Vi vurderer at den omsøkte utfyllingen er i tråd med gjeldende plan for området.

2.4 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

² Modelleringen er gjennomført med utgangspunkt i «et worst case scenario» da opprinnelig plan var å fylle ut en betydelig større mengde masser over et mye større areal sør for Varoddbrua. Kristiansand havn IKS har nå gått bort fra planer om fullskala havneutbygging ved Vige/Kongsgård.

³ Norconsult AS sin rapport «Sammendragsrapporten: Konsekvenser for marint liv og strømforhold ved flytting av containerterminalen til havneområde nord, Kongsgård – Vige», datert 21.12.2021.

⁴ Norconsult AS sin rapport «Topdalsfjorden. Nåsituasjonen for marine natur- og miljøforhold», datert 22.10.2021, og Norconsult AS sin rapport «Vurderinger vedrørende sjøfjær og vannmiljø i forbindelse med utfyllingsarbeid i Kongsgård/Vige», datert 27.05.2022.

2.5 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalteren vurdering og begrunnelse

3.1 Naturverdier ved tiltaksområdet

Som nevnt i pkt. 2.2 ovenfor består sjøbunnen i tiltaksområdet av tidligere utfyllt sprengstein, men sør og sørøst for tiltaksområdet er det registrert naturlig mudderbunn med sjøfjær. Ifølge Artskart og Naturbase kart er det registrert observasjoner av flere rødlistede fuglearter i nærheten av tiltaksområdet, bl.a. lomvi (kritisk truet), gråmåke (sårbar), fiskemåke (sårbar), makrellterne (truet), ærfugl (sårbar), storskarv (nær truet) og fiskeørn (truet). For øvrig er Topdalsfjorden viktig for anadrome fiskearter.

Samlet sett vurderer vi at den omsøkte utfyllingen kan påvirke de registrerte naturverdiene negativt, og det er derfor nødvendig å stille vilkår om avbøtende tiltak under tiltaksgjennomføring for å begrense tiltakets konsekvenser på naturmangfoldet.

3.2 Miljøpåvirkninger og forurensningsfare ved gjennomføring av tiltaket

Sediment

Det er dokumentert at sedimentene er forusenset flere steder i Topdalsfjorden i nærheten av tiltaksområdet. Siden den omsøkte utfyllingen ikke vil berøre stedlig sediment, vurderer vi at tiltaket ikke vil medføre spredning av forurensede sedimentpartikler.

Utfyllingsmasser

Utfyllingsmasser er en potensiell forurensningskilde. I det aktuelle tilfellet planlegger tiltakshaver å benytte sprengstein til utfyllingen. Det er ikke presisert i søknaden hvilke bergarter steinmassene består av. Det er heller ikke kjent per i dag om det blir stein fra dagbrudd eller fra tunnelsprengning.

Sprengstein kan inneholde finstoff som kan føre til nedslamming av nærliggende områder. Høyt innhold av partikulært materiale i vannmassene og partikkelspredning som følge av tiltaket vil i seg selv kunne påvirke marine organismer negativt. Partikler fra sprengstein har bl.a. et høyere skadepotensial for fisk enn naturlige partikler fordi de er skarpere og kan føre til mekaniske skader på vannlevende organismer, særlig på gjellelev hos fisk og filtrerende bunndyr og dyreplankton. Finstoff kan også endre lysforholdene i sjøen, og kan føre til nedslamming av nærliggende områder, herunder kartlagte områder med naturlig bløtbunn/mudderbunn med sjøfjær, jf. pkt. 2.2 og 3.1 ovenfor. Vi stiller vilkår om at tiltakshaver skal vurdere massenes egnethet med hensyn til innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og forringelse av vannmiljøet, jf. vilkår 3.2 i tillatelsen. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter.

Ettersom tiltaket er stort, vurderer vi at den totale mengden finstoff kan være stor, og at det

er sannsynlig at utfyllingsarbeidene kan føre til spredning av partikler fra sprengstein. Ettersom det er registrert naturlige bløtbunnsområder med sjøfjær i nærheten av tiltaksområdet, mener vi at det er en fare for at disse blir nedslammet som følge av tiltaket. Det er derfor nødvendig å bruke en form for partikkelsperre rundt tiltaksområdet. På grunn av tiltaksområdets beliggenhet mener vi at det blir utfordrende å bruke siltgardin som spredningsbegrensende tiltak i det aktuelle tilfellet. For å hindre at finmaterialet fra sprengsteinmassene spres utenfor tiltaksområdet når massene fylles ut i sjø, stiller vi vilkår om bruk av boblegardin eller en alternativ løsning med tilsvarende effekt, jf. vilkår 3.4 til tillatelsen. Videre stiller vi krav om turbiditetsmålinger, jf. vilkår 3.5 til tillatelsen. Dette er i samsvar med forslaget i søknaden.

En annen problemstilling knyttet til bruk av sprengstein til utfylling i vassdrag er plast i utfyllingsmasser. Sprengstein inneholder normalt store mengder plast i form av plastarmering og/eller tennerledninger, koblingsblokker og foringsrør av plast.⁵ Plast brytes i liten grad ned i det akvatiske miljøet, men fragmenteres over tid til små partikler. Vannlevende organismer og fugler kan forveksle plast med mat og få små plastpartikler i seg. Det er derfor viktig at sprengstein som fylles ut i vassdrag, inneholder minst mulig plast. Vi stiller vilkår om mottakskontroll for plast og fjerning av synlig plast før utfylling, jf. vilkår 3.2 til tillatelsen. På grunn av tiltakets størrelse stiller vi i samme vilkår krav om å overvåke spredning av plastavfall under arbeidene. Videre stiller vi krav om oppsamling av plast etter gjennomført utfylling, enten fra vannoverflaten (dersom det ikke brukes elektroniske eller elektriske tennsystemer) og fra sjøbunnen dersom det viser seg at skyteledninger brukt i elektroniske eller elektriske tennsystemer ikke har fulgt med massene ned i fyllingen. Vi vurderer at vilkåret ikke er urimelig og er i samsvar med Miljødirektoratets anbefalinger, jf. fortone 4.

Sprengstein kan inneholde rester av sprengstoff, som igjen kan inneholde nitrogenforbindelser. Utfylling med sprengstein kan derfor føre til utlekking av nitrogen og gi eutrofieringseffekter (økt mengde planteplankton og alger). Vi vurderer at konsentrasjonen av nitrogenforbindelser mest sannsynlig vil fortynnes raskt og at spredning av nitrogenforbindelser derfor kun vil ha en lokal effekt.

Støy

Anleggsarbeidene kan generere en del støy, både over og under vannoverflaten. Dette kan virke forstyrrende for fuglelivet og vannlevende organismer og redusere verdien av rekreasjon og friluftsliv. Støy kan bære langt avhengig av topografi og vindretning.

Støy og aktivitet under anleggsarbeidet kan føre til at fisk og fugl sannsynligvis vil trekke seg midlertidig unna anleggsområdet mens støyende arbeid pågår, men det vil trolig normalisere seg i løpet av kort tid. Når det gjelder støy under vann, forventer vi at boblegardin, som vi stiller vilkår om, vil redusere den. Området er noe utsatt for støy, bl.a. fra biltrafikk. Vi vurderer derfor at støybidraget fra tiltaksgjennomføring i utgangspunktet vil være begrenset, men vi mener at det kan være uheldig om støybildet forverres som følge av arbeidene i sjø. Av hensyn til etablert bebyggelse på motsatt side av fjorden stiller vi vilkår om at arbeidene kun gjennomføres mellom kl. 7 og kl. 19 mandag til fredag, jf. vilkår 2.8 til tillatelsen. Videre fastsetter vi i samme vilkår grenseverdier for støy fra anleggsarbeidene i samsvar med anbefalte støygrenser for bygge- og anleggsvirksomhet i Klima- og miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021).

3.3 Tidsperiode for gjennomføring av tiltaket

En hovedregel er at tiltak i sjø ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til

⁵ Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 «Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø».

plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. I det aktuelle tilfellet fraviker vi ikke hovedregelen, jf. vilkår 2.9.

3.4 Vurdering etter naturmangfoldloven

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Statsforvalteren har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase, Artskart, Fiskeridirektoratets kartløsning og Vann-nett. Vi har også lagt til grunn rapporter og notater utarbeidet i forbindelse med havneutbyggingen. Ut fra det ovennevnte vurderer vi at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig. Når det gjelder effekter av påvirkningen, er miljøkonsekvenser av utfylling godt kjent gjennom erfaringer fra lignende tiltak.

Tiltakenes påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Statsforvalteren er kjent med at det er gjennomført flere tiltak i sediment i nærheten av tiltaksområdet og er planlagt flere tiltak over en lengre periode som følge av havneutbyggingen. I tillegg er det planer om tiltak i sediment innerst i bukta ved Vige næringsområde og ved Kongsgårdbukta. Det omsøkte tiltaket er isolert sett et tidsbegrenset engangstiltak. Forutsatt at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene stilt i tillatelsen, vurderer vi at det ikke er sannsynlig at tiltaket vil føre til uakseptabel skade på naturmangfoldet, men vi forventer at tiltaket kan medføre kortvarig forringelse av vannmassene lokalt.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om boblegardin, turbiditetsmålinger og innskrenket tidsperiode for gjennomføring av tiltaket er eksempler på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår 2.7 i tillatelsen («Best Available Technology»).

3.5 Vurdering etter vannforskriften

Tiltaksområdet ligger i vannforekomsten Topdalsfjorden-indre, registrert med ID 0130010400-C i portalen Vann-nett. Vannforekomsten har per 23.10.2024 moderat økologisk tilstand (høy presisjon) og dårlig kjemisk tilstand (middels presisjon). Fristen for at vannforekomsten når miljømålet er utsatt til perioden 2027-2033 av tekniske årsaker.

I utredningene gjennomført for å se på konsekvenser av opprinnelig planlagt fullskala havneutbygging på bl.a. strømforhold, jf. pkt. 2.2 ovenfor, er det konkludert med at det kan forventes moderate endringer i strømmønster ved utfyllingene, men liten eller ingen endring i indre deler av Topdalsfjorden. Den aktuelle utfyllingen går til maksimalt kote -8 og berører et begrenset sjøbunnsareal sammenlignet med opprinnelige planer om fullskala havneutbygging. Etter vår vurdering er det ikke sannsynlig at den omsøkte utfyllingen vil føre til endringer i strømmønster i indre deler av Topdalsfjorden, men permanent arealbeslag i tiltaksområdet kan føre til endringer i lokale strømforhold.

Foringelse av vannmassene som følge av tiltaket forventes å være midlertidig og hovedsakelig avgrenset tidsrommet arbeidene i sjø pågår. Siden den omsøkte utfyllingen er engangstiltak av begrenset omfang, vurderer vi at det er rimelig å anta at tiltaket ikke vil føre til permanent forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten eller ha innvirkning på hvorvidt den når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriften § 4. Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i det konkrete tilfellet.

3.6 Konklusjon

Ved avgjørelse om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkår, har Statsforvalteren lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Vurdering av tiltaket etter naturmangfoldet §§ 8-12, jf. § 7, tilsier at naturen kan bli negativt påvirket av tiltaket. Tiltaket er en del av et større prosjekt med havneutbyggingen, og vi vurderer derfor at tiltaket kan anses å være samfunnsnyttig. Vi finner derfor grunnlag til å kunne gi tillatelse til utfylling i sjø ved Vige på visse vilkår. Disse er stilt for å minimere negative konsekvenser av tiltaket. Forutsatt at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene, mener vi at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger for naturmangfoldet og permanent forringelse av vannforekomsten. I denne sammenheng viser vi særlig til vilkår om avbøtende tiltak under tiltaksgjennomføring og innskrenket tidsperiode for tiltaksgjennomføring.

Vi vurderer at vilkårene er i samsvar med naturmangfoldlovens prinsipper og ikke er urimelige. Selv om det ikke er registrert viktige naturtyper eller arter av nasjonal forvaltningsinteresse i selve tiltaksområdet, vurderer vi at det er viktig å begrense negative konsekvenser av den omsøkte utfyllingen for nærliggende områder, særlig områdene med naturlig bløtbunn/mudderbunn med sjøfjær sør og sørøst for tiltaksområdet, samt for anadrome fiskearter. Dette mener vi er i samsvar med FNs bærekraftsmål 14 Livet i havet delmål 14.2, som handler om bl.a. å beskytte økosystemene i havet og langs kysten for å unngå betydelige skadevirkninger.

4 Saksgang

4.1 Forhåndsvarsel og uttalelser

Statsforvalteren sendte den 14.02.2020 søknaden om utfylling i sjø ved Vige på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Fristen for å sende uttalelser til søknaden var 20.03.2020. Vi sendte søknaden på ny høring i perioden 01.02.2022 – 04.03.2022 etter å ha mottatt rapporter om tiltakets påvirkning på strømforholdene og vannkvaliteten i berørte vannforekomster. Søknaden ble også lagt ut under høringer på vår hjemmeside i samme periode.

Vi bemerker at vi fikk oversendt supplerende opplysninger etter at søknaden hadde vært på høring. Dette gjelder bl.a. rapportene listet opp på side 1 i dette brevet (dokumenter vi har fått oversendt i forbindelse med behandling av søknaden).

4.2 Uttalelser til søknaden

Nedenfor følger en kort oppsummering av uttalelsene. Det fremgår av oppsummeringen om samme part/myndighet uttalte seg to ganger.

Torgrim Hallvardson Rygnestad, 15.02.2020:

Torgrim Hallvardson Rygnestad mener at utfylling i Vigebukta vil medføre enorme utfordringer for vannmiljøet i området. Videre skriver han at området er mye brukt av befolkningen.

Kystverket Sørøst, 20.02.2020 og 16.02.2022:

Kystverket skriver at tiltaket er søknadspliktig etter havne- og farvannsloven § 14. De har for øvrig ingen kommentarer til søknaden.

Fiskeridirektoratet region Sør, 18.03.2020 og 07.02.2022:

Direktoratet skriver at det omsøkte tiltaket ikke vil komme i konflikt med fiskeriinteressene i området. Videre skriver de at i en ev. tillatelse må det stilles strenge krav for å redusere partikkelspredning, spredning av miljøgifter og plastforurensning fra sprengledninger fra sprengstein.

Knut Sand, 20.03.2020:

Knut Sand mener det ikke bør gis en tillatelse før det er gjennomført flere undersøkelser og vurderinger av bl.a. hvorvidt tiltaket vil ha innvirkning på vannutskifting i Topdalsfjorden. Han skriver videre at det i søknaden mangler informasjon om tidligere utfyllinger ved Vige, noe som etter hans syn gjør det umulig å vurdere tiltaket opp mot en fremtidig totalbelastning. Knut Sand etterlyser også dokumentasjon på massenes beskaffenhet, bl.a. at massene ikke skal bestå av syredannende bergarter.

Agder fylkeskommune, 07.02.2022:

Fylkeskommunen har ingen merknader til saken når det gjelder kulturminner på land.

Randesund bydelsråd, 14.03.2022:

Bydelsrådet viser i sin uttalelse til Norconsult AS sine to rapporter og Sintef Ocean AS sin rapport som beskriver nåværende situasjon i Topdalsfjorden og konsekvenser av fylt utbygd havn for strøm, vannutskifting og det biologiske mangfoldet. De vurderer at rapportene ikke gir tilstrekkelige opplysninger og baserer seg på flere antagelser.

4.3 Kommentarer til uttalelsene

Kristiansand havn IKS fikk den 08.04.2022 oversendt uttalelsene vi fikk etter den andre høringen og sendte den 07.06.2022 over svar til uttalelsen fra Randesund bydelsråd. Svaret består av et notat utarbeidet av Norconsult AS. I tillegg er det vedlagt et notat fra Sintef Ocean AS som er et svar på Akvaplan Niva AS sitt notat av 14.03.2022 som vurderer rapporten om strømsimulering for Topdalsfjorden utarbeidet av Sintef Ocean AS.

Statsforvalteren har vurdert uttalelsene og kommentarene ved behandlingen av saken. Vi har bl.a. stilt vilkår om flere tiltak for å redusere negative konsekvenser av den omsøkte utfyllingen. Vi har også vurdert utfyllingens påvirkning på strømforholdene.

5 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Kristiansand havn IKS, er ansvarlig for at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar

ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltaket finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

7 Klagerett

Kristiansand havn IKS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Vi kunngjør vedtaket på hjemmesidene våre.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder

Ludmila Pechinkina
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vilkår til tillatelsen etter forurensningsloven til tiltak i sjø ved Vige i Kristiansand kommune

Kopi til:

NORCONSULT AS	Postboks 626	1303	SANDVIKA
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Norsk Maritimt museum	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
Naturvernforbundet i Agder	Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
RANDESUND BYDELSRÅD	Fuglevikkleiva 55	4637	KRISTIANSAND S
Knut Sand	Harald Gilles Vei 60	4633	KRISTIANSAND S
Bengt Øyvinn Daatland	Bordalen 20 A	4639	Kristiansand S
Torggrim H Rygnestad	Box 186 Bogstadveien	0323	Oslo
Randesund Bekkelag			

Vilkår til tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø ved Vige i Kristiansand kommune

1 Tillatelsens ramme og varighet

1.1 Tillatelsen gjelder utfylling av inntil 120 000 m³ masser i sjø ved Vige i Kristiansand kommune. Sjøbunnsarealet som blir berørt av tiltaket, skal ikke overskride areal avgrenset på kart i figur 1 i vedtaksbrevet. Tiltakshaver må kunne dokumentere dette i sluttrapporten.

1.2 Tillatelsen gjelder i tre år fra og med vedtaksdato.

2 Generelle vilkår

2.1 Kristiansand havn IKS er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene i sjø, om gjeldende vilkår og restriksjoner som er lagt på arbeidet. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.

2.2 Før oppstart av arbeidene skal Kristiansand havn IKS etablere en beredskapsplan som skal gjennomføres hvis det viser seg at arbeidene medfører akutt forurensning. Beredskapsplanen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltakene til enhver tid representerer.

2.3 Minimum én uke før oppstart av arbeidene i sjø skal Kristiansand havn IKS gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart og hvem som er ansvarlig entreprenør. Oppstartsmelding sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no og merkes med saksnummer 2018/6709. Kristiansand havn IKS skal også varsle Statsforvalteren når arbeidene er avsluttet.

Statsforvalteren kan føre tilsyn under arbeidene.

2.4 Kristiansand havn IKS plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen.

Kristiansand havn IKS plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

2.5 Arbeidene i sjø skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det marine miljø. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

2.6 Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.

2.7 Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

2.8 Utfyllingen i sjø kan gjennomføres mellom kl. 07 00 og kl. 19 00 mandag til fredag. Det er ikke tillatt å gjennomføre tiltaket på lørdager, søndager og helligdager. Støy fra anleggsarbeidene skal ikke overskride følgende grenseverdier:

Tabell 1 Grenseverdier for støy fra arbeidene.

Bygningstype	Støykrav mandag – fredag kl. 07 – 19 L_{pAeqT}
Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner	60 dB(A)
Skole, barnehage	55 dB(A) i brukstid

L_{pAeqT} er A-veiet gjennomsnittsnivå (dB(A)) midlet over driftstid der T angir midlingstiden i antall timer.

Alle grenseverdier gjelder utenfor rom med støyfølsomt bruksformål.

2.9 Tiltaket skal ikke gjennomføres i perioden fra 15. mai til 15. september.

3 Utfylling

3.1 Mengde og tidspunkt for utfylling av masser skal loggføres slik at Kristiansand havn IKS til enhver tid har oversikt over hvor store mengder masser er fylt ut.

3.2 Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensial for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter. Massenes kvalitet må kunne dokumenteres.

Tennledninger, plastikk og annet ikke-naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen.

Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Dersom det oppdages spredning av plastavfall til sjø, må arbeidene stanses og tiltak iverksettes.

Når utfyllingstiltaket er gjennomført, skal området i nærhet av fyllingsfot undersøkes for plastavfall. Plast som ikke har fulgt med sprengssteinsmassene, skal fjernes fra tiltaksområdet. Det skal også undersøkes om plastavfall flyter på vannoverflaten. Flytende plast skal samles opp.

Det skal føres logg over oppsamlet mengde plastavfall. Alt oppsamlet plastavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

3.3 Utfylling i sjø skal gjennomføres på en måte som sikrer stabilitet i massene under tiltakets utførelse og i ettertid.

3.4 Det skal etableres partikkelspredningshinder (boblegardin) rundt hele tiltaksområdet eller velges en alternativ løsning med minst like god effekt for å hindre partikkelspredning ut fra tiltaksområdet under tiltaksgjennomføring.

Dersom tiltakshaver velger et annet spredningsbegrensende tiltak/en alternativ løsning, skal dette avklares med Statsforvalteren før oppstart av arbeidene.

3.5 Det skal utføres kontinuerlig måling av turbiditet under arbeidene i vann. Målingene skal være representative for påvirkningen av tiltakene. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum etableres én referansestasjon i området som ikke er påvirket av arbeidene. Turbiditet skal måles ved alle stasjoner samtidig.

Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Tid mellom hver avlesing skal ikke være over 10 minutt. Arbeidene skal stanses ved overskridelse av grenseverdien utover en periode på 20 minutter, nødvendige tiltak iverksettes og Statsforvalteren varsles. Tiltaket kan gjenopptas når turbiditeten er lavere enn grenseverdien.

Program for turbiditetsmålinger der planlagt plassering av målestasjonene vises og begrunnes, sendes Statsforvalteren innen tre uker før oppstart av arbeidene.

4 Rapportering

Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen to måneder etter at tiltakene er avsluttet. Rapporten skal dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen er overholdt, og bl.a. inneholde følgende:

- beskrivelse av gjennomførte tiltak
- kopi av loggføringer
- kart som viser hvor massene er mudret og fylt og hvor pelene er etablert
- redegjørelse for ev. avvik